

Regels en Richtlijnen van de Examencommissie van de Opleidingen TI/CSc/HMI/TEL

zoals bedoeld in 7.12b lid 3 van de WHW

Dit document bevat de “Regels en richtlijnen” (R&R) voor de Examencommissie van de Bachelor opleidingen TI en TEL en de Masteropleiding HMI, CSc en TEL, en maakt deel uit van de regelgeving betreffende deze opleidingen.

Dit document is een tijdelijke versie van de R&R, en zal t.z.t. vervangen worden door een herziende (EWI-brede) versie. In deze nieuwe versie komen er ook regelingen te staan betreffende de nieuwe taken van de examencommissie.

Versie 12-7-2013

- niet-cijfermatige beoordelingen.

INHOUD

HOOFDSTUK 1 DEFINITIES	1
Artikel 1.1 Begrippen	1
Artikel 1.2 Examens	2
HOOFDSTUK 2 INTERNE ORGANISATIE	3
Artikel 2.1 Taakverdeling	3
Artikel 2.2 Uitslag van de examens	3
Artikel 2.3 Vrijstellingen	3
Artikel 2.4 Vrij onderwijsprogramma	4
Artikel 2.5 Minor	4
Artikel 2.6 Administratieve ondersteuning	5
Artikel 2.7 Quorum	5
Artikel 2.8 Besluitvorming	5
Artikel 2.9 Tekenbevoegdheid	5
Artikel 2.10 Examinatoren	6
Artikel 2.11 Werkbaarheid van het reglement	6
HOOFDSTUK 3 REGELS VOOR EXAMENS EN TENTAMENS	7
PARAGRAAF 3.1 REIKWIJDTE	7
Artikel 3.1 Reikwijdte	7
PARAGRAAF 3.2 EXAMENS	7
Artikel 3.2 Vergaderdata	7
Artikel 3.3 Afleggen van het examen	7
Artikel 3.4 Registratie van de uitslag van examens en de verleende judicia	7
Artikel 3.5 Het getuigschrift, het diplomasupplement en de uitreiking	8
PARAGRAAF 3.3 TENTAMENS	8
Artikel 3.6 Opstellen en vorm van tentamens	8
Artikel 3.7 De beoordeling van een tentamen	9
Artikel 3.8 Planning van tentamens	10
Artikel 3.9 Schriftelijke toetsen	10
Artikel 3.10 Mondelinge toetsen	11
Artikel 3.11 Praktische oefeningen en presentaties	11
Artikel 3.12 Eindopdrachten en stages	12
Artikel 3.13 Registratie van de uitslag van een tentamen	12
Artikel 3.14 Toelating tot postpropedeutische onderwijseenheden	12
Artikel 3.15 Termijnen en periodes	12
PARAGRAAF 3.4 FRAUDE	13
Artikel 3.16 Fraude	13
HOOFDSTUK 4 RICHTLIJNEN EN AANWIJZINGEN	15
PARAGRAAF 4.1 REIKWIJDTE	15
Artikel 4.1 Reikwijdte	15
PARAGRAAF 4.2 RICHTLIJNEN	15
Artikel 4.2 Richtlijnen voor examinatoren	15
PARAGRAAF 4.3 AANWIJZINGEN	15

Artikel 4.3	Aanwijzingen voor examinatoren	15
PARAGRAAF 4.4	OVERIGE BEPALINGEN	15
Artikel 4.4	Sancties.....	15
HOOFDSTUK 5 RELATIE MET DECAAN EN OPLEIDINGSDIRECTEUR;		
OPENBAARHEID		15
Artikel 5.1	Aanwezigheid opleidingsdirecteur.....	16
Artikel 5.2	Overleg sancties	16
Artikel 5.3	Openbaarheid.....	16
HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN		
Artikel 6.1	Citeertitel	17
Artikel 6.2	Vaststelling.....	17
Artikel 6.3	Wijziging van dit reglement	17
Artikel 6.4	Onvoorzienne omstandigheden en hardheidsclausule.....	17
Artikel 6.5	Openbaarmaking.	17
Artikel 6.6	Inwerkingtreding	17
BIJLAGE A - Zak/slaagrichtlijnen		
A1.	Zak/slaagrichtlijn Propedeuse.....	18
A2	Zak/slaag richtlijn Bachelor examen	18
A3	Zak/slaagrichtlijn masterexamen	18
BIJLAGE B Richtlijnen Cum laude		
B1	Propedeutisch examen	19
B2	Bachelor-examen	19
B3	Master-examen.....	19
BIJLAGE C Goedkeuring vrij onderwijsprogramma		
C1.	Richtlijnen ten aanzien van doel en inhoud	20
C2.	Richtlijnen ten aanzien van de procedure	20
BIJLAGE D Goedkeuring individuele minor		
D1.	Richtlijnen ten aanzien van de inhoud.....	21
D2.	Richtlijnen ten aanzien van de procedure	21

HOOFDSTUK 1 DEFINITIES

Artikel 1.1 Begrippen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Afdeling:	De afdeling Informatica van de faculteit
Bacheloropleidingen:	De bacheloropleidingen TI en TEL van de afdeling
BOB:	Het Bureau Onderwijsbegeleiding van de faculteit
BOZ:	Het Bureau Onderwijszaken van de opleiding
Decaan:	De decaan van de faculteit
Examencommissie:	De examencommissie van de opleiding of groep van opleidingen die is ingesteld door de decaan overeenkomstig artikel 7.12 van de wet
Examinator	Persoon opgenomen in de lijst van examinatoren zoals bedoeld in artikel 2.10
Faculteit	De Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica van de instelling
Instelling:	De Universiteit Twente
Masteropleidingen	De masteropleidingen CSc, TEL en HMI van de afdeling
OER:	De Onderwijs- en Examenregeling van de bacheloropleidingen of de masteropleidingen
Onderwijseenheid:	Een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 leden 2 en 3 van de wet, alsmede een praktische oefening,
Opleidingsdirecteur:	De opleidingsdirecteur van de betreffende ongedeelde opleiding en/of de bacheloropleidingen en/of masteropleidingen
Praktische oefening:	Een praktische oefening als genoemd in artikel 7.13 lid 2 onder d van de wet, dat wil zeggen een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf
S&O:	Het Student- en Onderwijs-Servicecentrum van de instelling
SIS:	Student-Informatie-Systeem, de door het instellingsbestuur aangewezen webapplicatie voor de registratie en informatie van alle relevante gegevens van student en studie, zoals bedoeld in de Wet
Student:	Degene die als zodanig bij een opleiding staat ingeschreven conform artikel 7.34 en 7.36 van de wet
Studieadviseur:	Door de decaan aangewezen persoon die als contactpersoon optreedt tussen student en opleiding, en als zodanig de belangen van de student behartigt en een mentor- en adviesrol vervult
Studiejaar:	Het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar. Het studiejaar beslaat 60 EC of 1680 uur
Tentamen:	Het onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een onderwijseenheid, alsmede de

	beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (artikel 7.10 lid 1 van de wet); een tentamen kan uit een aantal toetsen bestaan
Toets:	Onderdeel van een tentamen. Ingeval een onderwijseenheid slechts één toets kent, valt deze samen met het tentamen van de betreffende eenheid
Toetsresultaat:	Een resultaat dat bijdraagt aan het eindresultaat van een onderwijseenheid
Vrij onderwijsprogramma:	Het individuele onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 7.3d van de wet
Werkdag:	Eén van de dagen van maandag tot en met vrijdag met uitzondering van de erkende feestdagen en de afgesproken brugdagen waarop het personeel vrij heeft
Wet:	De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, afgekort tot WHW, staatsblad 593 en zoals sindsdien gewijzigd

Artikel 1.2 Examen

In dit reglement wordt verstaan onder:

P-examen:	Het propedeutisch examen van een bacheloropleiding, of van een vrij bachelorprogramma
B-examen	Het bachelorexamen van een bacheloropleiding, of van een vrij bachelorprogramma
M-examen	Het masterexamen van een masteropleiding of van een vrij masterprogramma
Examens:	Het P-, B- en M-examen
Eindopdracht	De afsluitende opdracht van de bacheloropleidingen of de masteropleidingen

Toelichting:

Het P- examen verdwijnt per 1 september 2013. Uitsluitend de studenten die gedurende het studiejaar 2012-13 waren ingeschreven in de propedeutische fase van een bachelor opleiding worden tot 1 september 2014 in de gelegenheid gesteld om met een geldige bachelor inschrijving de propedeutische fase af te ronden met het P-examen

HOOFDSTUK 2 INTERNE ORGANISATIE

Artikel 2.1 Taakverdeling

1. De examencommissie wijst uit haar midden een voorzitter en een vice-voorzitter aan. De voorzitter, of in zijn afwezigheid de vice-voorzitter, leidt de vergaderingen van de examencommissie. De examencommissie wordt in haar taken bijgestaan door een aantal functionarissen van BOB, te weten een coördinator voor de bacheloropleidingen, verder aan te duiden met B-coördinator, en een coördinator voor de masteropleidingen, verder aan te duiden met M-coördinator. De rol van de coördinatoren is adviserend.
2. Ten behoeve van de voorbereiding op besluitvorming in een bijzondere situatie kan de examencommissie een ad hoc commissie instellen, die aan de examencommissie rapporteert.

Toelichting:

Lid 2 kan bijvoorbeeld van toepassing zijn in beroeps- of fraudezaken; omdat de examencommissie hier zelf beslist, hoeft de ad hoc commissie niet noodzakelijk uit examinatoren te bestaan. Een ad hoc commissie heeft per definitie een korte "levensduur".

Artikel 2.2 Uitslag van de examens

1. De examencommissie stelt richtlijnen vast voor het slagen voor de examens, die de relatie vastleggen tussen het afleggen van de individuele onderwijseenheden en het slagen dan wel zakken voor het examen. De richtlijnen worden vermeld in een bijlage bij dit reglement (Bijlage A).
2. De examencommissie stelt vast bij welke examens welke judicia verleend kunnen worden en stelt richtlijnen vast voor het verlenen van een judicium. De richtlijnen worden vermeld in een bijlage bij dit reglement (Bijlage B).
3. De examencommissie stelt ter vergadering de uitslag van het P- en B-examen vast. De uitslag van het M-examen wordt per student buiten de vergadering vastgesteld.
4. De examencommissie kan afwijken van de zak/slaagrichtlijnen voor het B- en M-examen.

Toelichting:

De huidige procedure voor het vaststellen van de uitslag van het M-examen is dat één lid van de examencommissie expliciete goedkeuring verleent, gevolgd door een impliciete goedkeuring door de voltallige commissie naar aanleiding van een elektronisch bericht over het voorgenomen besluit.

Artikel 2.3 Vrijstellingen

1. Een student kan een verzoek tot vrijstelling van het afleggen van een onderwijseenheid van een examen bij de examencommissie indienen. Bij het verzoek tot vrijstelling wordt vermeld voor welke onderwijseenheden reeds vrijstelling verleend is, al dan niet bij wet.
2. Het verlenen van enkelvoudige vrijstellingen voor onderwijseenheden van het P- en B-examen geschiedt door de B-coördinator, niet dan na advies van de betreffende examiner, onverminderd lid 4. Het verlenen van vrijstellingen voor meer dan drie onderwijseenheden geschiedt door de examencommissie.
3. Het verlenen van enkelvoudige vrijstellingen voor onderwijseenheden van het M-examen geschiedt door de M-coördinator, niet dan na advies van de betreffende examiner, onverminderd lid 4. Het verlenen van vrijstellingen voor meer dan drie onderwijseenheden geschiedt door de examencommissie.
4. In afwijking van de voorgaande leden kan de examencommissie ten behoeve van het verlenen van vrijstellingen aan categorieën studenten per opleiding of groep van opleidingen

een commissie instellen, verder te noemen inpassingscommissie, die in haar naam de vrijstellingen verleent. Een inpassingscommissie bestaat uit één of meerdere examinatoren. Voorbeelden van zulke categorieën studenten zijn:

- Studenten die reeds drie vrijstellingen verkregen hebben;
 - Personen die ten minste het tweede jaar van een HBO-opleiding met goed gevolg voltooid hebben;
 - Personen met een geheel of gedeeltelijk voltooide buitenlandse tertiaire opleiding.
5. Een besluit over een vrijstelling of over een inpassing wordt zo mogelijk binnen 20 werkdagen na indiening van het verzoek, genomen.

Toelichting:

Om de examencommissie te ontlasten worden vrijstellingsverzoeken in de regel door de betreffende coördinatoren behandeld. Wanneer slechts enkele vrijstellingen gevraagd worden, kunnen de afzonderlijke examinatoren geraadpleegd worden. Het moet echter voorkomen worden verschillende examinatoren op grond van deels dezelfde gegevens vrijstellingen zouden gaan verlenen. Daarom is geregeld dat vrijstellingen altijd via BOZ, en in het geval van meerdere vrijstellingen via de examencommissie lopen.

Wanneer het gaat om grotere pakketten van vrijstellingen is het handiger dat vooropleiding en ervaring als geheel beoordeeld worden, waarbij het totaal verkregen niveau belangrijk is, en voorkomen moet worden dat studenten door grotere deficiënties moeilijkheden ondervinden bij hun studie; in zo'n geval is het minder belangrijk dat per vak een grote overeenkomst in inhoud en niveau bestaat. Dit kan beter door een (kleine) commissie gedaan worden dan door individuele examinatoren. De commissie hoeft niet noodzakelijk uit leden van de examencommissie bestaan, maar wel uit examinatoren (lid 4).

Artikel 2.4 Vrij onderwijsprogramma

1. Een student kan een verzoek tot goedkeuring met een vrij onderwijsprogramma bij de examencommissie indienen. Het verzoek wordt zo vroeg mogelijk ingediend, en in elk geval vóór het moment waarop nog minder dan de helft van het aantal onderwijseenheden afgelegd moet worden.
2. De examencommissie mandateert de bevoegdheid met een vrij onderwijsprogramma in te stemmen niet.
3. De examencommissie stelt een richtlijn op voor de goedkeuring met een vrij onderwijsprogramma. De richtlijnen wordt opgenomen in een bijlage van dit reglement (Bijlage C).
4. De examencommissie neemt binnen drie maanden nadat het verzoek is ingediend, een besluit over goedkeuring. Indien de examencommissie tot goedkeuring besluit, geeft de examencommissie daarbij aan tot welke opleiding de vrij onderwijsprogramma geacht wordt te behoren.

Artikel 2.5 Minor

1. De examencommissie stelt vast welke minoren door studenten van de B-opleiding gekozen kunnen worden.
2. Een student kan een verzoek tot goedkeuring van een individuele minor bij de examencommissie indienen voordat met het eerste vak van de individuele minor wordt begonnen.
3. De examencommissie stelt een richtlijn op voor het goedkeuren van een individuele minor. De richtlijn wordt opgenomen in een bijlage van dit reglement (Bijlage D).

Artikel 2.6 Administratieve ondersteuning

1. De examencommissie wordt ondersteund door S&O.
2. S&O ontvangt een afschrift van alle besluiten die door of namens de examencommissie genomen zijn.

Artikel 2.7 Quorum

1. De examencommissie kan slechts besluiten nemen indien het aanwezige aantal leden ten minste de helft bedraagt van het totale aantal leden.
2. Uitsluitend indien het belang van een student dit eist kan in uitzonderingsgevallen van het bepaalde in het vorige lid afgeweken worden.

Artikel 2.8 Besluitvorming

1. Een verzoek van een student dat een besluit van de examencommissie vereist dient schriftelijk te worden ingediend. Hieronder vallen ook klachten die betrekking hebben op dit reglement. De examencommissie neemt dit verzoek in behandeling in de eerstvolgende commissievergadering die tenminste één week na het binnenkomen van het verzoek plaatsvindt.
2. Elk ter vergadering genomen besluit van de examencommissie wordt genomen bij gewone meerderheid van stemmen.
3. Indien bij stemming over een verzoek van de student de stemmen staken is het verzoek afgewezen.
4. Indien bij stemming over het toekennen van een judicium de stemmen staken wordt het judicium niet toegekend.
5. Blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht.
6. De examencommissie kan voor het nemen van bepaalde categorieën besluiten, betreffende verzoeken van studenten die in het belang van de student vóór de eerstvolgende commissievergadering dienen te worden behandeld, een mandaat afgeven aan een subcommissie bestaande uit ten minste één lid van de examencommissie.
7. De categorieën besluiten zoals in het vorige lid bedoeld zijn:
 - Verzoeken tot dispensatie voor voorkenniseisen;
 - Verzoeken tot dispensatie voor de P-in-2-regeling;
 - Verzoeken tot dispensatie voor het maximum van 30 EC “buiten de deur” studeren;
 - Verzoeken tot toelating tot een derde tentamenpoging.
8. De subcommissie zoals bedoeld in lid 6 informeert de examencommissie bij elke vergadering over de door de subcommissie genomen besluiten.
9. Bij andere besluiten die in het belang van een student vóór de eerstvolgende commissievergadering dienen te worden behandeld, besluit de voorzitter over een procedure om tot een besluit te komen.
10. Alle besluiten die personen betreffen worden door de examencommissie schriftelijk en met redenen omkleed aan de betrokkenen meegedeeld.

Artikel 2.9 Tekenbevoegdheid

1. Het getuigschrift, uitgereikt ten bewijze van het met goed gevolg afgelegd hebben van het P-, B- of M-examen, inclusief eventuele supplementen, wordt getekend door ten minste één lid van de examencommissie.
2. Andere getuigschriften of verklaringen die door de examencommissie uitgereikt worden, worden door ten minste één lid van de examencommissie getekend.

Artikel 2.10 Examinatoren

1. De examencommissie stelt jaarlijks een lijst van examinatoren vast. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
 - a. Degene die eerstverantwoordelijke is voor het onderwijs is ook eerstverantwoordelijke voor de beoordeling;
 - b. Examenbevoegd zijn leden van de vaste of tijdelijke staf (UD, UHD, HL) die aan de onderwijskwalificatie-eisen hebben voldaan en betrokken zijn bij de opleiding;
 - c. De bevoegdheid beperkt zich tot het domein waarbinnen de stafleden als deskundige erkenning genieten;
 - d. De bevoegdheid beperkt zich tot het naastliggende lagere opleidingsniveau dan waarop de examinerator zelf is opgeleid;
 - e. In alle andere gevallen neemt de examencommissie een besluit om iemand examenbevoegd te verklaren. In dit besluit is de geldigheidstermijn en het vakgebied vermeld.
2. De examencommissie kan besluiten om een examinerator uit de lijst van examinatoren te schrappen als deze examinerator zich aan de richtlijnen van dit reglement onttrekt, bij wijze van sanctie zoals bedoeld in artikel 4.4 lid 1.
3. De examencommissie kan besluiten om in de loop van het jaar een examinerator aan de lijst van examinatoren toe te voegen, volgens de uitgangspunten vermeld in lid 1.

Toelichting:

Lid 1d betekent dat promovendi in het algemeen niet als examinerator voor een M-vak of M-opdracht kunnen optreden!

Artikel 2.11 Werkbaarheid van het reglement

1. De examencommissie evalueert eens per jaar de werking van dit reglement.

Toelichting:

Dit zal standaard in de laatste vergadering van het jaar worden geagendeerd, zodat het reglement kan worden geamendeerd mocht daar aanleiding toe zijn.

HOOFDSTUK 3 REGELS VOOR EXAMENS EN TENTAMENS

PARAGRAAF 3.1 REIKWIJDTE

Artikel 3.1 Reikwijdte

1. Regels vermeld in dit hoofdstuk zijn de regels die de examencommissie krachtens artikel 7.12b lid 1.b van de wet kan vaststellen met betrekking de goede gang van zaken tijdens de tentamens en met betrekking tot in dat verband te nemen maatregelen, alsmede regels met betrekking tot examens die de examencommissie uit hoofde van zijn coördinerende en organiserende functie kan vaststellen.

PARAGRAAF 3.2 EXAMENS

Artikel 3.2 Vergaderdata

1. De examencommissie stelt, met in achtneming van het in de OER bepaalde, jaarlijks de data en tijdstippen vast waarop de examencommissie bijeenkomt ter vaststelling van de uitslag van de examens.
2. De examencommissie of, in opdracht van deze, S&O, deelt de data en tijdstippen mede aan de opleidingsdirecteur en draagt zorg voor de publicatie ervan via de gangbare media.

Artikel 3.3 Afleggen van het examen

1. In overeenstemming met artikel 7.10 lid 2 van de wet is het propedeutisch-, bachelor- of masterexamen afgelegd als de tentamens van de propedeutische, bachelor- of masteropleiding respectievelijk met goed gevolg zijn afgelegd.
2. De examencommissie verklaart een student als geslaagd voor het propedeutisch-, bachelor- of masterexamen als de student aan de exameneisen voldoet, en roept deze student op het daarbij behorende getuigschrift met cijferlijst respectievelijk supplement in ontvangst te nemen. De datum die op het getuigschrift wordt vermeld, te weten de examendatum, is in dit geval de datum waarop de student de laatste nog openstaande onderwijseenheid heeft afgerond.
3. De student kan desgewenst een schriftelijk gemotiveerd verzoek bij de examencommissie indienen om nog niet over te gaan tot het geslaagd verklaren voor een examen en daarom ook nog niet over te gaan tot uitreiking van het getuigschrift. In zijn verzoek moet de student in ieder geval de duur van het door hem gewenste uitstel aangeven.
4. De nadere uitwerking van de bepaling in lid 3 wordt beschreven in artikel 2.8 lid 1.
5. Indien de student op grond van lid 3 heeft verzocht om uitstel wordt als examendatum gebruikt de datum waarop de examencommissie na het uitstel heeft besloten de student geslaagd te verklaren.

Toelichting:

De tekst in dit artikel is identiek aan de tekst in artikel 17 van de Bachelor OER (met toevoeging van een verwijzing naar masteropleidingen), en is hier herhaald want in de Master OER ontbreekt een vergelijkbare tekst.

Artikel 3.4 Registratie van de uitslag van examens en de verleende judicia

1. De examencommissie brengt de uitslag van een examen en de verleende judicia binnen 5 werkdagen nadat de uitslag vastgesteld is ter kennis van S&O, dat de geëxamineerde

- hiervan schriftelijk in kennis stelt.
2. S&O draagt zorg voor de registratie van de uitslag van het examen en van de verleende judicia.
 3. S&O registreert tevens welke getuigschriften zijn uitgereikt.
 4. Uitsluitend het geslaagd zijn voor een examen, alsmede het eventueel verleende judicium, is openbare informatie.

Artikel 3.5 Het getuigschrift, het diplomasupplement en de uitreiking

1. De uitreiking van een getuigschrift geschiedt op een door de examencommissie te bepalen wijze, na overleg met de decaan.
2. Aan de geëxamineerde wordt bij of na de uitreiking van het getuigschrift een afzonderlijke lijst van onderwijseenheden van het examen met hun beoordeling verstrekt.
3. Het getuigschrift wordt gedateerd op de datum waarop de laatste onderwijseenheid van het betreffende examen met goed gevolg is afgelegd. In afwijking van de voorgaande volzin, kan het getuigschrift gedateerd worden op de datum waarop de examencommissie de uitslag heeft vastgesteld, indien de examinandus zijn verzoek tot afgifte van het getuigschrift heeft ingediend nadat de laatste onderwijseenheid van het examen is afgelegd.
4. Indien de afronding van de laatste onderwijseenheid van een examen gepland was vóór 1 september, maar door overmacht niet heeft kunnen plaatsvinden, zal de examencommissie zich op verzoek van de examinerator of examinandus inspannen negatieve gevolgen voor de examinandus te vermijden.
5. Het verzoek van de examinerator of examinandus, bedoeld in lid 4, wordt zo snel mogelijk nadat de overmachtsituatie zich heeft voorgedaan, ingediend bij de examencommissie.

Toelichting:

Lid 1 geeft de mogelijkheid de wijze van uitreiking te wijzigen zonder dat een wijziging van het reglement nodig is en vermijdt de noodzaak om diverse artikelen te wijden aan de wijze van uitreiken van P-, B- en M-getuigschrift. Aan studenten moet wel duidelijk gemaakt zijn hoe de uitreiking plaatsvindt.

Lid 3 geeft studenten de mogelijkheid om de formele slaagdatum aan te passen; in sommige gevallen kan dit voordelig zijn in verband met studiefinanciering en/of OV-jaarkaart.

Lid 4 is bedoeld om te voorkomen dat een student zich voor een zekere periode weer opnieuw moet inschrijven, omdat bijvoorbeeld een eindvoordracht niet voor 1 september kon worden gehouden;

PARAGRAAF 3.3 TENTAMENS

Toelichting: Volgens de wet bestaat een tentamen uit een of meer toetsen. De beoordeling van deze toetsen leiden samen tot de eindbeoordeling van de onderwijseenheid.

Artikel 3.6 Opstellen en vorm van tentamens

1. De vragen en opgaven van een tentamen gaan de tevoren bekend gemaakte bronnen waaraan de tentamenstof is ontleend niet te buiten. Deze bronnen worden voor de aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt, in hoofdzaak bekend gemaakt. Uiterlijk een maand voor afname van het tentamen wordt de omvang van de stof definitief bekend gemaakt via de geëigende kanalen (Blackboard).
2. Het tentamen sluit aan op de onderwijsdoelen naar inhoud en vorm.
3. Het tentamen is zodanig dat, naar redelijke maatstaven gemeten, de beschikbare tijd voldoende is om de vragen en opgaven te beantwoorden dan wel de opdracht te vervullen.

4. Indien bij of na het afnemen van een tentamen blijkt dat zich ernstige problemen voordoen of voorgedaan gedaan hebben ten aanzien van de voorgaande leden van dit artikel, overlegt de examinator met de examencommissie over de te nemen maatregelen. De examencommissie stelt eventuele maatregelen vast.
5. Een tentaminandus kan een verzoek bij de examinator indienen om het tentamen in afwijkende vorm af te leggen. De examinator beslist over het verzoek.
6. De examinator kan beslissen om het tentamen in afwijkende vorm af te nemen. Dit dient uiterlijk een maand van tevoren aan de tentaminandus te worden meegedeeld. Deze beslissing wordt met redenen omkleed aan de examencommissie meegedeeld.

Artikel 3.7 De beoordeling van een tentamen

1. De beoordeling van een tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal lopend van 1 t/m 10, met de volgende betekenissen:

1	zeer slecht	6	voldoende
2	slecht	7	ruim voldoende
3	zeer onvoldoende	8	goed
4	onvoldoende	9	zeer goed
5	net niet voldoende	10	uitmuntend

2. De examencommissie kan toestaan dat, in afwijking van het bepaalde in het eerste lid, een vak op niet-cijfermatige wijze beoordeeld wordt, waarbij de volgende aanduidingen gebruikt kunnen worden:

V	voldaan	NVD	niet voldaan
NV	niet verschenen	VR	vrijstelling (zie artikel 2.3)

3. Een tentaminandus is geslaagd voor een tentamen indien de beoordeling 6 of hoger is dan wel de kwalificatie “voldaan” of “vrijstelling” is.
4. De beoordeling van een tentamen geschiedt zo mogelijk aan de hand van tevoren vastgestelde en eventueel naar aanleiding van de correctie bijgestelde normen.
5. De beoordeling van een tentamen is zodanig dat de getentamineerde kan nagaan hoe de uitslag van het tentamen tot stand is gekomen.
6. Indien de beoordeling als bedoeld in lid 1 tot stand komt aan de hand van beoordelingen van onderdelen, geschiedt een eventueel noodzakelijk afronding naar boven indien de eindbeoordeling op een halve punt of hoger zou uit komen en naar beneden indien dit niet het geval is.
7. Indien voor het afnemen van een tentamen meer dan een examinator aangewezen is, wijzen deze examinatoren een eerste examinator aan. De eerste examinator draagt er zorg voor dat de examinatoren op grond van zo goed mogelijk gelijke normen beoordelen. In geval van meningsverschillen tussen de examinatoren beslist de eerste examinator.
8. Tijdens het beoordelen van een tentamen zorgt de examinator er voor dat de cijfers op een veilige, niet voor derden toegankelijke manier geregistreerd worden.
9. Indien een tentamen uit meerdere toetsen bestaat, geldt de in de OER vermelde nakijktermijn voor elk van de toetsen.

Toelichting:

Lid 2. Vrijstellingen worden gegeven volgens het in artikel 2.3 bepaalde. Voor een student die een tentamen in het buitenland met succes heeft afgelegd, wordt het resultaat met “V” aangeduid wanneer het eindcijfer van dit tentamen op een andere schaal dan in lid 1 wordt

uitgedrukt. Studenten die zich hebben ingeschreven voor een schriftelijke toets maar niet op het tentamen zijn verschenen dienen altijd een beoordeling “NV” te krijgen. Dit komt overeen met een niet voldaan die op geen enkele manier gecompenseerd kan worden.

Lid 5. Dit lid betekent ook dat indien een tentamen in onderdelen op verschillende momenten afgenomen wordt, de deelbeoordelingen ook aan de student bekend gemaakt moeten kunnen worden indien deze daarom vraagt.

Lid 6. Aangezien de laagste beoordeling een 1 is, wordt een niet afgeronde beoordeling die lager dan 1 zou uitkomen, op 1 gesteld.

Artikel 3.8 Planning van tentamens

1. Tot het afleggen van schriftelijke en mondelinge toetsen wordt twee maal per jaar de gelegenheid gegeven. Praktische oefeningen kunnen minimaal één keer per jaar worden afgerond.
2. Voor alle onderwijseenheden is er in ieder geval een tentamengelegenheid aan het eind van de onderwijsperiode waarin het onderwijs van de desbetreffende onderwijseenheid is gegeven.
3. In afwijking van het gestelde in lid 1 van dit artikel wordt minstens eenmaal in een studiejaar gelegenheid gegeven tot het afleggen van het tentamen van een onderwijseenheid die wel deel uitmaakt van het onderwijsprogramma, maar waarvan in dat studiejaar geen onderwijs is aangeboden.
4. De planning van een tentamen dient voldoende lang van tevoren te zijn vastgesteld en aan de studenten bekend gemaakt. Voor verschillende vormen van tentamen kunnen verschillende regels gelden.
5. Veranderingen in de planning van het tentamen moeten tijdig, duidelijk en volgens de juiste kanalen aan de studenten gecommuniceerd worden.

Artikel 3.9 Schriftelijke toetsen

1. De plaats waar een schriftelijke toets wordt afgenomen wordt, onder verantwoordelijkheid van de examencommissie, door S&O vastgesteld in overleg met de zalenbeheerder van de instelling.
2. Het aantal punten dat maximaal voor een opgave behaald kan worden wordt bij iedere opgave vermeld.
3. Uiterlijk een maand voor de toets wordt bekend gemaakt welk materiaal en hulpmiddelen tijdens de toets gebruikt mag worden.
4. De examinatoren dragen er zorg voor dat surveillanten worden aangewezen die erop toezien dat de tentaminering in goede orde verloopt.
5. Het afnemen van een schriftelijke toets duurt ten hoogste 3.5 uur.
6. De tentaminandi dienen vóór de aanvang van de zitting hun plaatsen te hebben ingenomen. De surveillant heeft het recht kandidaten die bij aanvang van de zitting hun plaats nog niet hebben ingenomen alsnog toe te laten. Dit recht vervalt een kwartier na aanvang van de zitting. Gedurende de eerste 15 minuten na aanvang van de zitting mogen de aanwezige kandidaten hun plaatsen in de zaal niet verlaten.
7. De tentaminandus is verplicht zich op verzoek van de surveillant te legitimeren met het bewijs van inschrijving.
8. Het werk wordt bij de surveillant ingeleverd. Dit kan tot 15 minuten vóór het einde van de zitting op elk moment geschieden. In de laatste 15 minuten van de zitting dienen de nog aanwezige kandidaten op hun plaatsen in de zaal te wachten tot het werk wordt ingenomen.
9. Aanwijzingen van de surveillant die vlak voor, tijdens of vlak na de toets worden gegeven dienen door de tentaminandus te worden opgevolgd.

10. Indien er een calamiteit plaatsvindt of te verwachten is vóór aanvang van een schriftelijke toets, wordt de toets uitgesteld met onmiddellijke ingang. De examinator stelt in overleg met de opleidingsdirecteur een nieuw tijdstip vast. Dit nieuwe tijdstip ligt niet langer dan een maand na de oorspronkelijke toets, en wordt binnen drie werkdagen bekendgemaakt via de gebruikelijke media.
11. Indien er een calamiteit of alarm plaatsvindt of te verwachten is tijdens een schriftelijke toets wordt als volgt gehandeld:
 - a. De aanwezigen dienen op last van de verantwoordelijke instantie of surveillant direct de zaal te verlaten, onder achterlating van het gemaakte werk.
 - b. Indien het een loos alarm betreft, en de effectiviteit van de toets als meetinstrument niet teniet is gedaan door de eventuele mogelijkheid van de tentaminandi om over het gevraagde onderling te overleggen, wordt de toets zo snel mogelijk hervat. De duur van de onderbreking, vermeerderd met een kwartier, wordt aan de toetstijd toegevoegd.
 - c. Indien de mogelijkheid tot hervatten van de toets niet bestaat, maar beoordeling redelijkerwijze mogelijk is op basis van de tot het moment van de calamiteit geproduceerde resultaten, worden deze resultaten als grondslag voor de beoordeling genomen.
 - d. In alle andere gevallen wordt een nieuw tijdstip vastgesteld, zoals beschreven in lid 10.

Toelichting:

Lid 11b is ingegeven door het feit dat zich in het Sportcentrum af en toe incidenten voordoen met het brandalarm.

Artikel 3.10 Mondelinge toetsen

1. Indien de OER bepaalt dat een onderwijseenheid mondeling getoetst wordt, zijn data en momenten van de toets vastgelegd in het tentamenrooster als bedoeld in de OER. In andere gevallen stelt de examinator datum, tijdstip en plaats van een mondelinge toets vast, na overleg met de tentaminandus.
2. Uiterlijk een maand voor de toets wordt bekend gemaakt welk materiaal en hulpmiddelen tijdens de toets gebruikt mag worden.
3. Het afnemen van een mondelinge toets duurt ten hoogste 1.5 uur.
4. Een mondelinge toets wordt altijd afgenomen in het bijzijn van twee examinatoren. De tweede examinator assisteert de eerste examinator middels het maken van aantekeningen.
5. De examinatoren geven de tentaminandus een motivatie voor de beoordeling van de toets.
6. De examinatoren stellen een verslag op waaruit blijkt hoe de beoordeling van de toets tot stand is gekomen.

Toelichting:

Sommige tentamens worden mogelijk standaard mondeling afgenomen; in dat geval is het een reguliere mogelijkheid die verroosterd moet zijn. In andere gevallen, zoals bijzondere persoonlijke situaties van studenten of keuzevakken in de masteropleiding met een gering aantal studenten wordt de mondelinge tentaminering overgelaten aan de examinator.

Artikel 3.11 Praktische oefeningen en presentaties

1. In het geval van toetsing door middel van praktische oefeningen stelt de examinator bij aanvang van de opdracht een datum vast waarop het verslag van de opdracht ingeleverd moet worden, en communiceert deze datum aan de tentaminandi.
2. De examinator stelt een verslag op waaruit blijkt hoe de beoordeling van de praktische oefening tot stand is gekomen.
3. In het geval van toetsing door middel van een presentatie stelt de examinator een verslag op waaruit blijkt hoe de beoordeling van de presentatie tot stand is gekomen.

Artikel 3.12 Eindopdrachten en stages

1. De beoordeling van de eindopdracht van een bacheloropleiding geschiedt door ten minste één examinator. De procedure voor de beoordeling is vastgelegd in een aparte handleiding, waarvan de inhoud geacht wordt deel uit te maken van dit reglement.
2. De beoordeling van de eindopdracht van een masteropleiding geschiedt door ten minste twee examinatoren. De procedure voor de beoordeling is vastgelegd in een aparte handleiding, waarvan de inhoud geacht wordt deel uit te maken van dit reglement.
3. De beoordeling van een externe stage geschiedt door ten minste één examinator, in overleg met een begeleider van de instelling waar de stage is afgelegd. De procedure voor de beoordeling is vastgelegd in een aparte handleiding, waarvan de inhoud geacht wordt deel uit te maken van dit reglement.
4. Ter afronding van de eindopdracht van de bacheloropleiding, de eindopdracht van de masteropleiding en een externe stage levert een student een verslag in. Dit verslag is openbaar. Een student kan een verzoek tot versoepelen of opschorten van de openbaarheid van een verslag bij de examencommissie indienen.

Toelichting:

Het eindverslag van het Ontwerpproject (bachelor), Bachelorreferaat (bachelor), Final Project (master) en de stage is in beginsel openbaar. Als bepaalde informatie in het eindverslag vertrouwelijk dient te blijven, moet de student een verzoek doen tot versoepeling of opschorting van de openbaarheid aan de examencommissie. De student kan opteren voor één van de volgende drie mogelijkheden: een beperkte vertrouwelijkheid (tot maximaal drie jaar), een uitbreiding hiervan (tot maximaal zes jaar, in uitzonderlijke gevallen) of het inleveren van een openbare (parallele) versie van het verslag, dat wil zeggen een versie waaruit de vertrouwelijke informatie is verwijderd of anderszins verduisterd (bijvoorbeeld geanonimiseerd).

Artikel 3.13 Registratie van de uitslag van een tentamen

1. Binnen 5 werkdagen na het verstrijken van de nakijktermijn van alle toetsen brengt de examinator de beoordeling van het tentamen ter kennis aan S&O.
2. Over geregistreerde individuele gegevens omtrent de uitslag van tentamens worden geen mededelingen gedaan aan anderen dan de getentamineerde, de leden van de examencommissie, de studieadviseur, de mentor, de opleidingsdirecteur, de studentendecaan, het college van beroep voor de examens en anderen die bij of krachtens de wet recht op deze gegevens hebben dan wel hun functie niet kunnen uitoefenen zonder over deze gegevens te beschikken, tenzij de getentamineerde hiervoor toestemming heeft gegeven.

Artikel 3.14 Toelating tot postpropedeutische onderwijseenheden

De examencommissie kan, op schriftelijk gemotiveerd verzoek van een student, ondersteund door de studieadviseur, vaststellen dat de student ontheffing krijgt van de eisen die in de OER vermeld staan voor tentaminering in postpropedeutische onderwijseenheden indien het propedeutisch examen nog niet gehaald is. De examencommissie kan, indien ontheffing verleend wordt, daarbij een termijn aangeven waarbinnen het propedeutische examen gehaald moet zijn, of waarbinnen een door haar vastgestelde hoeveelheid studiepunten gehaald moet zijn.

Artikel 3.15 Termijnen en periodes

Bij de in dit reglement vermelde termijnen en periodes worden niet meegeteld de periodes waarin de instelling gesloten is, alsmede de periodes gedurende de academische vakanties

waarin een examinator vakantie opneemt.

PARAGRAAF 3.4 FRAUDE

Artikel 3.16 Fraude

1. In het kader van het afleggen van schriftelijke en mondelinge tentamens, van het verrichten van te beoordelen werk bij practica, projecten of opdrachten, of bij welke vorm van tentaminering ook, dient de student eigen en origineel werk in te leveren.
2. Onder fraude wordt in ieder geval ook verstaan:
 - het bedriegen van de examinator of pogingen daartoe.
 - bij schriftelijke tentamens het gebruik van studiemateriaal als boeken, dictaten, eigen aantekeningen en dergelijke, in geschreven of elektronische vorm, of in welke andere vorm dan ook, en andere hulpmiddelen zoals rekenmachines, tenzij expliciet toegestaan door de examinator. Deze toestemming moet uiterlijk 1 maand voordat het tentamen plaatsvindt bekend gemaakt zijn; bij de toestemming wordt vermeld welke hulpmiddelen toegestaan zijn.
 - kopiëren van werk van anderen. Citeren is toegestaan, mits als zodanig herkenbaar. De regels voor herkenbaarheid van citaties zoals in het kader van het betreffende vak gehanteerd dienen duidelijk aan de student gecommuniceerd te zijn.
 - het gelegenheid geven tot frauderen aan anderen.
3. Indien de examinator of surveillant bij of na het afleggen van een tentamen een gemotiveerd vermoeden van fraude heeft, meldt de examinator of surveillant dit schriftelijk aan de examencommissie. De examencommissie hoort in dat geval zowel de examinator of de surveillant als de tentaminandus. De examencommissie stelt vast of van fraude sprake is of niet.
 Door de melding van de examinator of surveillant, wordt het vaststellen van de beoordeling van het tentamen opgeschort voor een termijn die loopt tot het moment waarop de examencommissie vastgesteld heeft of van fraude sprake is of niet.
4. Indien de student aannemelijk weet te maken dat de intentie tot fraude ontbrak, kan de examinator of de examencommissie afzien van het vaststellen van fraude.
5. Ingeval de examencommissie bij een tentaminandus voor de eerste keer fraude vaststelt, wordt de beoordeling voor het betreffende tentamen (of deel daarvan) vastgesteld op het laagste cijfer, en wordt de tentaminandus uitgesloten van tentamens in de betreffende onderwijseenheid voor een half jaar, gerekend vanaf het moment waarop het tentamen afgelegd is waarbij de fraude gepleegd is.
 Indien de examencommissie bij een tentaminandus voor de tweede keer fraude vaststelt, wordt de beoordeling voor het betreffende tentamen (of deel daarvan) vastgesteld op het laagste cijfer, en wordt de tentaminandus gedurende een termijn van een half jaar, gerekend vanaf het moment waarop het tentamen afgelegd is waarbij de fraude gepleegd is, uitgesloten is van alle tentamens en examens die tot de opleiding of opleidingen behoren waar hij ten tijde van de fraude voor ingeschreven was.
 Indien de examencommissie bij een tentaminandus voor de derde keer fraude vaststelt, wordt de beoordeling voor het betreffende tentamen (of deel daarvan) vastgesteld op het laagste cijfer, en stelt de examencommissie vast dat de tentaminandus geen enkel tentamen of examen binnen de instelling af kan leggen gedurende een periode van één jaar, gerekend vanaf het moment waarop het tentamen afgelegd is waarbij de fraude gepleegd is.
6. De examencommissie stelt de tentaminandus schriftelijk op de hoogte van de vaststelling of sprake is van fraude of niet; indien sprake is van fraude geeft de examencommissie aan wat de consequenties zijn indien wederom fraude gepleegd wordt.

7. Indien de examencommissie vastgesteld heeft dat van fraude sprake was, registreert de examencommissie de vaststelling en stuurt zij S&O een afschrift van het besluit.

Toelichting:

Volgens de WHW (art 7.12 lid 4 kan de examencommissie ingeval van fraude een student het recht ontnemen een of meer daarbij aan te wijzen tentamens of examens aan de instelling af te leggen. De examencommissie moet daarbij wel de normale regels van redelijkheid en proportionaliteit in acht nemen. Dit artikel legt vast hoe dit wetsartikel gehanteerd wordt.

Lid 1 is het kapstokartikel. Lid 2 verduidelijkt wat in ieder geval ook onder fraude verstaan wordt. Normaal zal de toestemming voor gebruik van bepaalde hulpmiddelen in Blackboard gemeld worden. Als er niets staat, mogen dus geen hulpmiddelen gebruikt worden.

In lid 3 is het opstarten van de procedure weergegeven, inclusief de opschortende werking met betrekking tot de correctietermijn.

Lid 5 regelt de handelswijze van de examencommissie: een drietrapsproces met strengere straffen naarmate bij dezelfde student vaker fraude vastgesteld wordt.

HOOFDSTUK 4 RICHTLIJNEN EN AANWIJZINGEN

PARAGRAAF 4.1 REIKWIJDTE

Artikel 4.1 Reikwijdte

Onder richtlijnen en aanwijzingen vermeld in dit hoofdstuk worden verstaan de richtlijnen en aanwijzingen die de examencommissie kan geven krachtens artikel 7.12 lid 4 van de wet.

PARAGRAAF 4.2 RICHTLIJNEN

Artikel 4.2 Richtlijnen voor examinatoren

Als richtlijnen voor examinatoren gelden:

- het bepaalde in artikel 3.10 lid 3 omtrent de duur van mondelinge tentamens,
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 4 omtrent de normen bij beoordelingen.

PARAGRAAF 4.3 AANWIJZINGEN

Artikel 4.3 Aanwijzingen voor examinatoren

Als aanwijzingen voor examinatoren gelden:

- het bepaalde in artikel 3.9 lid 5 omtrent de duur van schriftelijke tentamens,
- het bepaalde in artikel 3.9 lid 2 omtrent het vermelden van het aantal punten per opgave,
- het bepaalde in artikel 3.9 lid 4 omtrent surveillance,
- het bepaalde in artikel 3.6 omtrent vragen en opgaven,
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 1 en 2 omtrent de weergave van beoordelingen,
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 5 omtrent de reconstrueerbaarheid van de beoordeling.
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 6 omtrent de afronding van de beoordeling,
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 7 omtrent meerdere examinatoren,
- het bepaalde in artikel 3.7 lid 8 omtrent de tussentijdse registratie van cijfers.

PARAGRAAF 4.4 OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 4.4 Sancties

1. Indien een examiner zich niet houdt aan de bepalingen in de OER of in dit reglement, kan de examencommissie sancties ten aanzien van de beoordeling dan wel tegen de betreffende examiner treffen, voor zover deze bepalingen binnen de bevoegdheden van de examencommissie liggen. In het bijzonder kan de examencommissie, uitsluitend in dat geval, besluiten een eigen onderzoek in te stellen op grond van haar wettelijke bevoegdheid.
2. Indien een examiner zich niet houdt aan de bepalingen in de OER of in dit reglement, kan de examencommissie sancties tegen de betreffende examiner voorstellen aan de decaan of de opleidingsdirecteur.

Toelichting:

Van een richtlijn kan in bijzondere gevallen gemotiveerd worden afgeweken, een aanwijzing is een opdracht die uitgevoerd móet worden.

HOOFDSTUK 5 RELATIE MET DECAAN EN OPLEIDINGSDIRECTEUR; OPENBAARHEID

Artikel 5.1 Aanwezigheid opleidingsdirecteur

De opleidingsdirecteur mag de vergaderingen van de examencommissie bijwonen.

Artikel 5.2 Overleg sancties

De sancties bedoeld in artikel 4.4 lid 1 worden niet geëffectueerd dan na overleg met de decaan of de opleidingsdirecteur.

Artikel 5.3 Openbaarheid

De vergaderingen van de examencommissie zijn niet openbaar, tenzij de examencommissie anders beslist.

HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN

Artikel 6.1 Citeertitel

Dit reglement kan worden aangeduid als Regels en Richtlijnen van de Examencommissie van de Opleidingen INF(CSc)/HMI/TEL.

Artikel 6.2 Vaststelling

Dit reglement is vastgesteld door de examencommissie op 4 juli 2013.

Artikel 6.3 Wijziging van dit reglement

1. Geen wijzigingen van dit reglement vinden plaats die van toepassing zijn op het lopende studiejaar tenzij de belangen van studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
2. Wijzigingen in dit reglement hebben plaatsgevonden in de volgende artikelen en zijn door de examencommissie vastgesteld op de daarbij vermelde data:

ARTIKEL	DATUM	INHOUD
Artikel 3.21	23-09-2010	Definitie fraude aangescherpt
Bijlage A	23-09-2010	Zak/slaagrichtlijnen vastgesteld
Bijlage B	23-09-2010	Cum-lauderichtlijn vastgesteld
	07-07-2011	Diverse formuleringen aangescherpt
		Regeling geldigheidsduur tentamens geschrapt
	05-07-2012	Diverse regelingen aangescherpt en afgestemd met andere regelingen
	04-07-2013	Algemene herstructurering en artikelen over tentamenvormen aangescherpt

Artikel 6.4 Onvoorziene omstandigheden en hardheidsclausule

1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de examencommissie.
2. Indien toepassing van dit reglement in bijzondere gevallen tot kennelijke onbillijkheden jegens een student zou leiden, kan de examencommissie besluiten van dit reglement af te wijken.

Artikel 6.5 Openbaarmaking.

1. De examencommissie draagt zorg voor de openbaarmaking van dit reglement inclusief de besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft.
2. Het reglement inclusief de besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft, is in ieder geval ter inzage bij S&O, en de vakgroep-administraties.
3. In de gebruikelijke media wordt een beknopte weergave van de voor een student belangrijkste artikelen uit dit reglement gepubliceerd, alsmede van de belangrijkste besluiten en richtlijnen die de examencommissie krachtens dit reglement vastgesteld heeft.

Artikel 6.6 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 september 2013.

BIJLAGE A - Zak/slaagrichtlijnen

Waar in deze en de volgende bijlage gesproken wordt over het gemiddelde van een aantal cijfers, wordt altijd het gewone (en niet het gewogen) gemiddelde bedoeld. Dat wil zeggen dat alle vakken even zwaar in het gemiddelde meetellen, onafhankelijk van het aantal EC's dat aan het vak is toegekend.

Een onvoldoende beoordeling die niet cijfermatig is, wordt voor toepassing van de zak/slaagrichtlijn geïnterpreteerd als een 4.

A1. Zak/slaagrichtlijn Propedeuse

Een kandidaat is voor het P-examen van de opleidingen INF en TEL geslaagd indien hij aan de volgende eisen voldoet:

- 1 De kandidaat heeft voor alle onderwijseenheden van het P-examen een beoordeling gekregen;
- 2 Geen enkele onderwijseenheid is met een cijfer lager dan een 5 beoordeeld;
- 3 Ten hoogste één onderwijseenheid is met een cijfer lager dan een 6 beoordeeld;
- 4 Het gemiddelde van de beoordelingen over de onderwijseenheden van het P-examen is ten minste 6,0.

In alle andere gevallen is de kandidaat afgewezen.

A2 Zak/slaag richtlijn Bachelor examen

Een kandidaat is voor het B-examen van de opleidingen INF en TEL geslaagd indien hij aan de volgende eisen voldoet:

- 1 De kandidaat heeft voor alle onderwijseenheden van het B-examen een beoordeling gekregen;
- 2 Geen enkele onderwijseenheid is met een cijfer lager dan een 5 beoordeeld;
- 3 Ten hoogste één onderwijseenheid is met een cijfer lager dan een 6 beoordeeld; dit mag echter geen onderwijseenheid zijn met een omvang groter of gelijk aan 10 EC.
- 4 Het gemiddelde van de beoordelingen over de onderwijseenheden van de post-propedeutische fase is ten minste 6,0.

In alle andere gevallen is de kandidaat afgewezen.

A3 Zak/slaagrichtlijn masterexamen

Een kandidaat is voor het M-examen van de opleidingen CSc, TEL en HMI geslaagd dan en slechts dan indien alle onderdelen van het M-examen met goed gevolg afgelegd zijn.

BIJLAGE B Richtlijnen Cum laude

In bijzondere individuele gevallen kan de examencommissie op verzoek van de student het predicaat “met lof” toekennen indien de tempo-eis op excuseerbare gronden overschreden is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij erkende vertraging, volgens de bepalingen die daar binnen de instelling voor opgesteld zijn. Daarnaast geldt dat de toekenning van het predicaat “met lof” nooit een automatisme is.

B1 Propedeutisch examen

Het P-examen kan met het predicaat “met lof” afgelegd worden. Als richtlijn voor het verstrekken van dit predicaat geldt dat aan elk van de volgende voorwaarden voldaan moet zijn:

- 1 Het P-examen is in of binnen 1 jaar na de eerste inschrijving behaald (tempo-eis);
- 2 Het gemiddelde van de beoordelingen over de eenheden van het P-examen is 8,0 of hoger, waarbij voldoende beoordelingen die niet cijfermatig zijn niet meegerekend worden;
- 3 Alle onderdelen zijn met 6 of hoger beoordeeld;
- 4 Vrijstellingen worden in principe als een 6,0 in het gemiddelde van de beoordelingen meegerekend.

B2 Bachelor-examen

Het B-examen kan met het predicaat "met lof" afgelegd worden. Als richtlijn voor het verstrekken van dit predicaat geldt dat aan elk van de volgende voorwaarden voldaan moet zijn:

- 1 Het B-examen is in of binnen 4 jaar na de eerste inschrijving behaald (tempo-eis);
- 2 Het gemiddelde van de beoordelingen over de onderdelen van de postpropedeutische studiefase is 8,0 of hoger, waarbij voldoende beoordelingen die niet cijfermatig zijn niet meegerekend worden;
- 3 Alle onderdelen van de postpropedeutische fase zijn met 6 of hoger beoordeeld;
- 4 Vrijstellingen worden in principe als een 6,0 in het gemiddelde van de beoordelingen meegerekend;
- 5 De beoordeling van de eindopdracht is 8 of hoger.

B3 Master-examen

Het M-examen kan met het predicaat "met lof" afgelegd worden. Als richtlijn voor het verstrekken van dit predicaat geldt dat aan elk van de volgende voorwaarden voldaan moet zijn:

- 1 Het aantal EC's dat in de twee jaren voorafgaand aan de slaagdatum is behaald, bedraagt ten minste 75% van de studielast in EC's van het M-examen (tempo-eis);
 - 2 Het gemiddelde van de beoordelingen over de eenheden van het M-examen is 8,0 of hoger, waarbij voldoende beoordelingen die niet cijfermatig zijn niet meegerekend worden;
 - 3 Alle onderdelen van het M-examen zijn met 6 of hoger beoordeeld;
 - 4 Vrijstellingen worden in principe als een 6,0 in het gemiddelde van de beoordelingen meegerekend;
 - 5 De beoordeling van de eindopdracht is 8 of hoger
- .

BIJLAGE C Goedkeuring vrij onderwijsprogramma

C1. Richtlijnen ten aanzien van doel en inhoud

- 1 Een vrij onderwijsprogramma heeft tot doel studenten in staat te stellen programma's te creëren die grenzen van opleidingsdiscipline overschrijden en waarin verschillende disciplines op evenwichtige wijze vertegenwoordigd zijn.
- 2 Een vrij onderwijsprogramma dient een omschrijfbaar doel te hebben.
- 3 Een vrij onderwijsprogramma dient een vergelijkbaar niveau te realiseren als de opleiding tot welke hij geacht wordt te behoren, blijkend uit ten minste de volgende condities:
 - de aanwezigheid van onderdelen uit de dezelfde studiefase van de verschillende disciplines
 - de aanwezigheid van een eindopdracht vergelijkbaar met de eindopdracht van de opleiding waartoe de vrij onderwijsprogramma geacht wordt te behoren
- 4 Een vrij onderwijsprogramma dient inwendige samenhang te bezitten.
- 5 Een vrij bachelorprogramma kan bachelor onderdelen bevatten van een andere discipline dan de opleiding waartoe het vrije programma geacht wordt te behoren. Een vrij masterprogramma kan eveneens bachelor onderdelen bevatten van een andere discipline dan de opleiding waartoe het vrije programma geacht wordt te behoren.
- 6 Een vrij onderwijsprogramma die kan geacht worden te behoren tot een bepaalde opleiding, bevat een substantieel deel, in de orde grootte van 20%, van die opleiding.
- 7 Een vrij onderwijsprogramma kan bij indiening enkele vakken bevatten die door verzoeker, onder instemming van de commissie die zijn eindopdracht zal beoordelen, uit één of meer bij zijn verzoek gevoegde lijsten gekozen kunnen worden.
- 8 De examencommissie kan initiatief nemen tot het samenstellen van een vrij onderwijsprogramma, die zonder verdere goedkeuring door een student gekozen kan worden, onverlet het recht van de student, onder goedkeuring van de examencommissie, daarin veranderingen aan te brengen. Bij het tot stand komen van een dergelijke vrij onderwijsprogramma raadpleegt de examencommissie de examencommissie(s) van de andere betrokken opleiding(en).

C2. Richtlijnen ten aanzien van de procedure

- 1 Het verzoek voor goedkeuring is gericht aan de examencommissie en wordt ingediend bij S&O.
- 2 De indiener van een verzoek voor goedkeuring met een vrij onderwijsprogramma geeft bij zijn verzoek aan wat het doel van zijn opleiding is.
- 3 De indiener van een verzoek voor goedkeuring met een vrij onderwijsprogramma geeft bij zijn verzoek aan in welk kwartiel de onderwijseenheden gevolgd zullen worden.
- 4 De indiener van een verzoek voor goedkeuring met een vrij onderwijsprogramma dient bij het opstellen van zijn programma personen van de opleidingen die tot zijn programma behoren te raadplegen en geeft bij zijn verzoek aan welke personen bij het opstellen van de vrij onderwijsprogramma geraadpleegd zijn.
- 5 De examencommissie kan, alvorens haar goedkeuring te verlenen, advies vragen aan die personen van andere opleidingen die door de indiener van het verzoek in het verzoek vermeld zijn.

BIJLAGE D Goedkeuring individuele minor

D1. Richtlijnen ten aanzien van de inhoud

1. Een minor beoogt een student een blik te geven op een vakgebied anders dan de discipline van de bacheloropleiding, bij voorkeur op een niet verwant vakgebied.
2. Een minor dient een academisch niveau te hebben.
3. Een propedeutisch vak mag alleen opgenomen worden in een individuele minor wanneer dit vak nodig is als voorkennis voor een ander vak uit deze minor.
4. Punten 2 en 4 van de richtlijnen ten aanzien van doel en samenhang voor het vrije onderwijsprogramma (Bijlage C1) zijn ook op de individuele minor van toepassing
5. Aanvullende UT-brede richtlijnen ten aanzien van individuele minors zijn te vinden op http://www.utwente.nl/majorminor/individuele_minors/.

D2. Richtlijnen ten aanzien van de procedure

De procedure voor het goedkeuren van een individuele minor is analoog aan die voor het goedkeuren van een vrij onderwijsprogramma; zie bijlage C2.